

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput III. Alexander III. (a) Salernitano Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

evenire poterat, ut quis cum duabus uxoribus cta: alios casus prosequitur Faber in ejus textus prægnantibus decedat, & secundâ legitime du- rationali.

CAPUT III.

Alexander III. (a) *Salernitano Archiepiscopo.*

Licet præter solitum, & amplius solito multis simus & magnis negotiis præpediti, & ita quod non sit nobis facile aliquorum consultationibus respondere, illâ tamen speciali gratiâ, quam ad personam tuam habemus, & fraternâ cogimur charitate, quid sentiamus de his, super quibus nos consulit dil. tua, præsentibus litteris aperire. Consulisti nos siquidem, utrum si inter virum & mulierem, præstito, vel non præstito juramento, legitimus consensus intervenerit de præsentibus, copulâ carnali non subsequuta, liceat mulieri alii nubere, vel si nupserit alii, & carnalis fuerit copula subsequuta, an ab ipso debeat separari? Consultationi tuæ taliter respondemus, quod si inter virum & mulierem legitimus consensus interveniat de præsentibus, ita quidem quod unus alterum in suum mutuo consensu, verbis (b) consuetis expresso recipiat, utroque dicente, Ego te accipio in meam, & ego accipio te in meum; sive sit juramentum interpositum, sive non, non licet mulieri alii nubere; & si nupserit, etiam si carnalis copula sit secuta, ab eo separari debet, & ut ad primum redeat, ecclesiasticâ districtione compelli. Quamvis aliter à quibusdam prædecessoribus nostris sit aliquando (c) judicatum.

NOTÆ.

1. (a) *Salernitano.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 3. & post Concil. Lateran. p. 6. cap. 8. & in cap. 1. de cognat. spirituali; ubi extat alia pars hujus textus. De dicecesi Salernitana egi in cap. 1. de offic. judic.

(b) *Verbis consuetis.*] Significantibus consensum de præsentibus, juxta tradita supra in cap. de sponsalibus.

2. (c) *Aliquando judicatum.*] Variè hæc verba exponunt Covarr. 2. p. de matrim. cap. 3. §. 3. & 4. Sanchez lib. 4. de legibus, cap. 14. Barb. de jure Eccles. lib. 1. cap. 2. ex num. 61. Sed communior sententia placuit, videlicet aliquos prædecessores Alexandri III. ita judicasse ut privati Doctores, non verò publicè diffiniendo eam sententiam, sed in aliquo casu speciali, non ex cathedra jus proferendo, sed judicando de facto secundum opinionem privatam: nec quomodo illi judicassent, constat, cum in antiquis collectionibus nulla extet epistola, in qua Pontifex decrevit matrimonium ratum solvi per consummatum.

COMMENTARIUM.

3. **I**n hoc textu, & in cap. final. hoc tit. deciditur quæstio satis vexata olim inter Doctores; an videlicet matrimonium ratum primò contractum, dissolveretur per consummatum postea celebratum, & ita secundum valeret. In qua quæstione aliquibus visum fuit, posterius matrimonium consummatum præferri priori rato, illudque dissolvere; forsân moti ex eo, quod matrimonium ratum tantum dissolvitur per matrimonium spirituale, videlicet per ingressum religionis, cap. verum, cap. ex publico, de convers. conjug. & per consequens per matrimonium perfectum, & consummatum. Deinde nam si una, eademque res duabus personis vendatur, si secundo emptori tradatur, illius venditio præferatur, l. quotiens, C. de rei vind. l. si autem, §. si duo, ff. de publiciana, l. si à Titio, 72. ff. de rei vind. l. 2.

C. de except. rei vendite. Quod etiam procedit in re pignori duobus obligata, & secundo tradita, l. portor, §. i. ff. qui portiores. Igitur similiter matrimonio duplici contracto illud præferri debet, in quo corporis traditio intercesserit. Unde in Angliâ, Mutinâ, & aliis provinciis, temporibus Alexandri III. invaluerat, ut matrimonium ratum dissolveretur per secundum consummatum. Facit textus in l. 1. C. de sponsal. ubi docetur, feminas uni desponsatas, aliis nubere non prohiberi. Sed contraria sententia verior est, quam definierunt Alex. III. in hoc textu, & in cap. 4. hoc tit. in collect. in illis verbis: *Vide nos consulit dilectio tua; quid videlicet servandum sit, & tenendum de muliere, quæ cum sit uni viro desponsata, ab alio postea desponsatur, & cognoscitur. Sollicitudini tuæ præsentibus litteris respondemus, quod licet quarundam Ecclesiarum consuetudo habeat, ut cum viro secundo debeat remanere; convenientius tamen videtur, ut si vir & mulier ad ætatem aptam conjugio devenerint, & ita mulier desponsata fuerit, quod vir mulierem in suam, & mulier virum in suum recipiat, licet postea ab alio desponsatur, & cognoscatur, debeat primo restitui. Et cap. 5. eod. tit. & in eadem collectione, sibi: Porro si qui vir & mulier pari consensu contraxerunt matrimonium, & vir eâ incognita aliam duxerit in uxorem, & eam cognoverit, cogendus est secundam dimittere, & ad primam redire: quia quamvis exinde sit diversa quorundam sententia, & non eadem consuetudo Ecclesie; tutius tamen videtur, ut primam habere debeat, quam secundam, cum prima sine judicio Ecclesie separari non debeat postquam cum ea pari voto & consensu matrimonium contraxit. Sanè quamquam mulieri desponsata, & à viro nondum cognita licet ad religionem transire, aliam tamen non potest vir ducere in uxorem. Et in c. 6. in eadem collectione, ibi: Super eo verò, quod ex tuis litteris intelleximus, virum quendam, & mulierem de mandato Domini utriusque sese invicem recepisse, nullo sacerdote præsentem, nec adhibita solemnitate, quam solet Anglicana Ecclesia exhibere; & alium prædictam mulierem ante carnal-*

carnalem commixtionem solemniter duxisse, & cognovisse. Tunc prudentia taliter duximus respondendum, quod si primus vir, & mulier ipsa pari consensu de presenti sese receperint, dicendo unus alteri: Ego te recipio in meum, & ego te recipio in meam, etiamsi non intercesserit illa solennitas, nec vir mulierem carnaliter cognoverit, mulier ipsa primo debet restitui, cum nec potuerit, nec debuerit post talem consensum alii nubere: si vero consensus talis inter eos non intercesserit sub verbis illis, qua diximus, nec carnalis copula, etiam assensu de futuro præcunte, secundo viro, qui eam postea traduxerit atque cognoverit, debet mulier ipsa relinqui, & ab impetitione prioris absolvi, in iunctâ primo viro penitentia de lasione fidei, vel violatione iuramenti, si dedit exinde fidem, vel præstitit sacramentum: appellatiori autem, si qua super isto casu ab alterutra parte fuerit interposita, nisi appellatur ab eo, cui causa est remota appellatone commissa, est devotioe debitâ deferendum. Innoc. II. in cap. final. hoc titulo. Et merito, nam cum matrimonium de præsentî pure celebratum, maneat indissolubile; inde nec per secundum consummatum dirimi potest: quare semper certum fuit, primæ desponsationi per secundam

non potuisse derogari, cap. desponsatam, cap. desponsatas 27. quæst. 2. & licet sponsalia de futuro tollantur per sponsalia de præsentî, ut probavi in cap. de sponsalibus, id procedit, quia ex sponsalibus de præsentî vinculum fortius nascitur, quod non datur matrimonio rato celebrato, & alio postea contracto, & consummato; siquidem quantum ad indissolubilitatem æqualiter vinculum indissolubile est. Et licet per ingressum religionis matrimonium ratum dissolvatur, id procedit speciali favore religionis, qui non consideratur in matrimonio consummato, immò nec in sacerdotio, ut probavi in d. cap. verum. Nec faciunt etiam exempla venditionis, & pignoris; nam in eis contractibus sequitur traditioe potentius jus ex ea resultat, quàm ex conventionione, quia realis traditio præcessit; at verò in præsentî casu matrimonium ratum perfectè cum traditione celebratur, nec consummatio aliquid novi affert: unde non est in eo quid prævaleat, aut præferatur priori matrimonio. Nec etiam obstat dicta lex 1. Cod. de spons. quæ est accipienda de sponsis de futuro, cum quibus ritè & validè matrimonium celebratur, cap. sicut ex litteris de spons.

CAPUT IV.

Idem. (a) Januensi Episcopo.

TUa fraternitas nos consulit, quid de his agere debeas, qui desponsant aliquas mulieres, & processu temporis, antequam eas ducant, vel cognoscant, accipiunt alias uxores. Super quo utique tuæ consultationi taliter respondemus, quod si vir, & mulier sese recipiunt, expresso consensu mutuo de præsentî, neuter eorum altero superstite poterit ad alia vota transire, etsi possit ad monasterium transmigrare. Verum si inter ipsos non accessit consensus mutuus de præsentî, sed promissio de futuro, videlicet quod uterque dixit alteri, *Ergo te recipiam in meam, & ego te recipiam in meum*, si alius mulierem illam desponsaverit & traduxerit, etiamsi inter primos iuramentum fuerit, sicut diximus, de futuro, huiusmodi desponsationis intuitu secundum non poterit separari matrimonium, sed eis est de violatione fidei penitentia injungenda. De aliis verò, qui coram te super desponsatione facta per consensum mutuum de præsentî controversiam movent, & post ap. quam ante sententiam, vel cognitionem causæ ad Sedem Apostolicam interponunt, ap. pendente accipiunt alias in uxores, hoc arbitramur agendum, ut si amodò in tali casu duxerint appellandum, eis in Ecclesia publicè debes interdicare arctius, ne ante decisionem causæ aliud contrahant matrimonium; & si contra interdictum Ecclesiæ ita publicè factum venire præsumpserint, matrimonium tam præsumptuosè contractum poteris irritare.

NOTÆ.

1. (a) *Januensi.* Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. final. & integram litte-

ram dedi in c. de illis, de despons. impub. De Ecclesia Januensi nonnulla notavi in cap. cum inter, de elect. textumque hunc exponemus infra, in titul. de matrimonio contracto.

CAPUT ULTIMUM.

Idem (a) Mutin. Episcopo.

TUas dudum, &c. De consuetudine quæ diu in Mutin. obtinuit civitate, ut si quis juraret in aliquam, & citra carnis copulam (b) desponsasset, si consequenter desponsasset aliam, & etiam cognovisset, primo cognita adjudicaretur viro, non quæ prius extitit desponsata. *Et infra:* Ne verò turpis sit pars quæ suo non congruit universo, & Ecclesia Mutin. teneat humiliter, & observet quod beati Petri sedem, & suam Metropolitanam